

70

ÉLET / KÉPEK

GYEVIKI

70

ÉLET / KÉPEK
GYEVIKI

Katalógusomat Szüleim emlékének ajánlom.

Az „Időn túli üzenetek" c. fejezet anyai nagybátyámnak,
Farkas Lajosnak és nejének, Török Ilonának állít emléket,
kiknek tanyáján gyermekkoromban sok nyarat töltöttem el.

Köszönet családom minden tagjának.

AJÁNLÁS

Mikor Sir Alexander Fleming 1945-ben átvette a Nobel-díjat, a következőket mondta: *„Isten akarta, hogy legyen penicillin, ezért lett Fleming"*. Mindannyian eszközök vagyunk a Mindenható akaratának végrehajtásában. Gyeviki János életmunkájában is ezt az értéket fedezhetjük fel. Van küldetése, van „időn túli üzenete" számunkra, amire legutóbbi kiállítási címe is felhívja a figyelmünket. Mindezt teszi szerénységgel, alázattal. Tisztelettel a tárgyaknak, amit az ember alkotott és hétköznapjaiban használt, még akkor is, ha az egy egyszerű használati eszköz volt. Segít megérteni a mulandóságot, ebben is meglátni a szépet, és segít abban is, hogy elfogadjuk az elkerülhetetlent.

Beteljesedett emberi örömök, évtizedekkel ezelőtt készült kortárs művészportrék, tárgyak, táncok, felületek, struktúrák, partra vetett hajó... Mind megannyi befejezett mű, amit megőrzött számunkra, az utókor számára.

Kerek számú életművedhez kívánom, hogy még nagyon sokáig alkoss, mutasd meg nekünk, ami mellett sokszor elrohanunk. Világítsd rá figyelmünket, segíts látásmódoddal észrevenni és nem utolsósorban, ami neked már sikerült: „fényt hagyni, mint a Messiás". (Mécs László)

Dusha Béla
fotóművész

A hetvenes évek végén, a szegedi fotóklubban ismertem meg Gyeviki Jánost. Emlékeimben egy halk szavú, szerény fiatalember képe jelenik meg. Habitusában, gondolkodásában csodálatra méltón máig őrzi fiatalosságát.

Martin Heidegger a „Lét és idő" c. könyvében az egzisztenciális analízissel kapcsolatban említi az autentikus, illetve inautentikus ittlétet. Az én olvasatomban az autentikus ittlét az értőn és értelmezőn való, világban benne lét. Ebbe beletartozik az önlét, és világ megértésére való folyamatos törekvés. Továbbgondolva az ittlét értelmét, arra jutottam hogy annak lényege: az élet továbbadása, valamilyen érték létrehozása, a tudás átadása és a szeretet gyakorlása.

Gyeviki az élet továbbadását öt leánygyermeke felnevelésével és taníttatásával teljesítette. Mindnyájan sikeres, boldog alkotóemberek. Fotográfusként szűkebb és tágabb környezetét művészi értékű fotográfiákon örökítette, örökíti meg. Tudását a negyvenéves tanári pályafutása során hallgatók százai számára adta át. A fentieket ilyen hosszú időn át, ilyen sikeresen csak úgy tehette, hogy a szeretetet folyamatosan gyakorolta. Személyiségéből sugárzik a megértő szeretet.

Mivel nem a fotográfiából akart megélni, megfogadhatta a világhírű magyar fotográfus, André Kertész tanácsát: *„Csak az amatőr teheti azt, amihez kedve van. Ebben valódi boldogság rejlik. Mindenkinek csak azt ajánlhatom, hogy maradjon amatőr. Ez a legjobb verzió."*

Gyeviki János gazdag életművét tekintve elsősorban az igazságra és a harmóniára törekvés juthat eszünkbe. Fotóin valóban érezzük, hogy a művészi fénykép a tér és az idő költészete.

Szent Ágoston máig érvényes sorai ide kívánkoznak: *„A szépség az igazság ragyogása. Semmi sem győz meg, csak az igazság. Semmi sem ment meg, csak a szeretet."*

Dömötör Mihály
fotóművész

Önarckép (1993)

ARS POETICA

Van egy csodálatos eszköz, a kamera, ami azzal, hogy szűkíti látószögünket, a lényegre irányítja szemünket. Az ember és a természet, az élet és a világ tűnnek elő az objektív szubjektív irányításával. Így kiemelhető a jó, a rossz, a szép és a különleges… Mivel munkám egyben hobbim is, voltak és lesznek olyan időszakok, amikor a fotózás háttérbe szorul. Bízom abban, hogy egyszer adósságom törleszthetem…

(2004)

Már kisdiák koromban sejtettem, hogy hiába kapok rendre jelest a rajzaimra, az kevés ahhoz, hogy később másokhoz is szóljak azokkal. Aztán úgy fordult sorsom, hogy mérnök lettem, megismertem a műszaki rajzot, amellyel a beszélt nyelvtől függetlenül a világ bármely pontján nagyon pontosan közölhetjük gondolatainkat. Ez a nyelv azonban nem alkalmas érzések, öröm, bánat, szép és jó, csúnya vagy gonosz kifejezésére. A fény jött a segítségemre, a fénnyel rajzolt, festett kép. 40 éve keresem a pillanatot saját, és bízom benne, hogy mások örömére is, amikor a fény képet varázsol. Jó érzéssel tölt el, hogy öt gyermekem is elindult ezen az úton.

(2009)

Mióta fotózni kezdtem, hajtott a vágy, hogy a fotó nyelvén fogalmazzam meg a máig bennem élő világot, emléket állítsak őseinknek, akik ma is üzennek nekünk. Sokszor elmentem tanyavilágot fotózni. Készítettem néhány jó képet, de ezek a képek nem álltak össze egésszé és távol estek a belső világomtól. A megoldáshoz vezető utat akkor leltem meg, amikor elkezdtem szűkíteni a látószöget. Így a tartalom és a forma helyére került, már csak a technikai problémákat kellett megoldani. Néhány hét alatt el is készült az anyag. A lelkem megkönnyebbült, hogy adósságomat törleszthettem.

(2017)

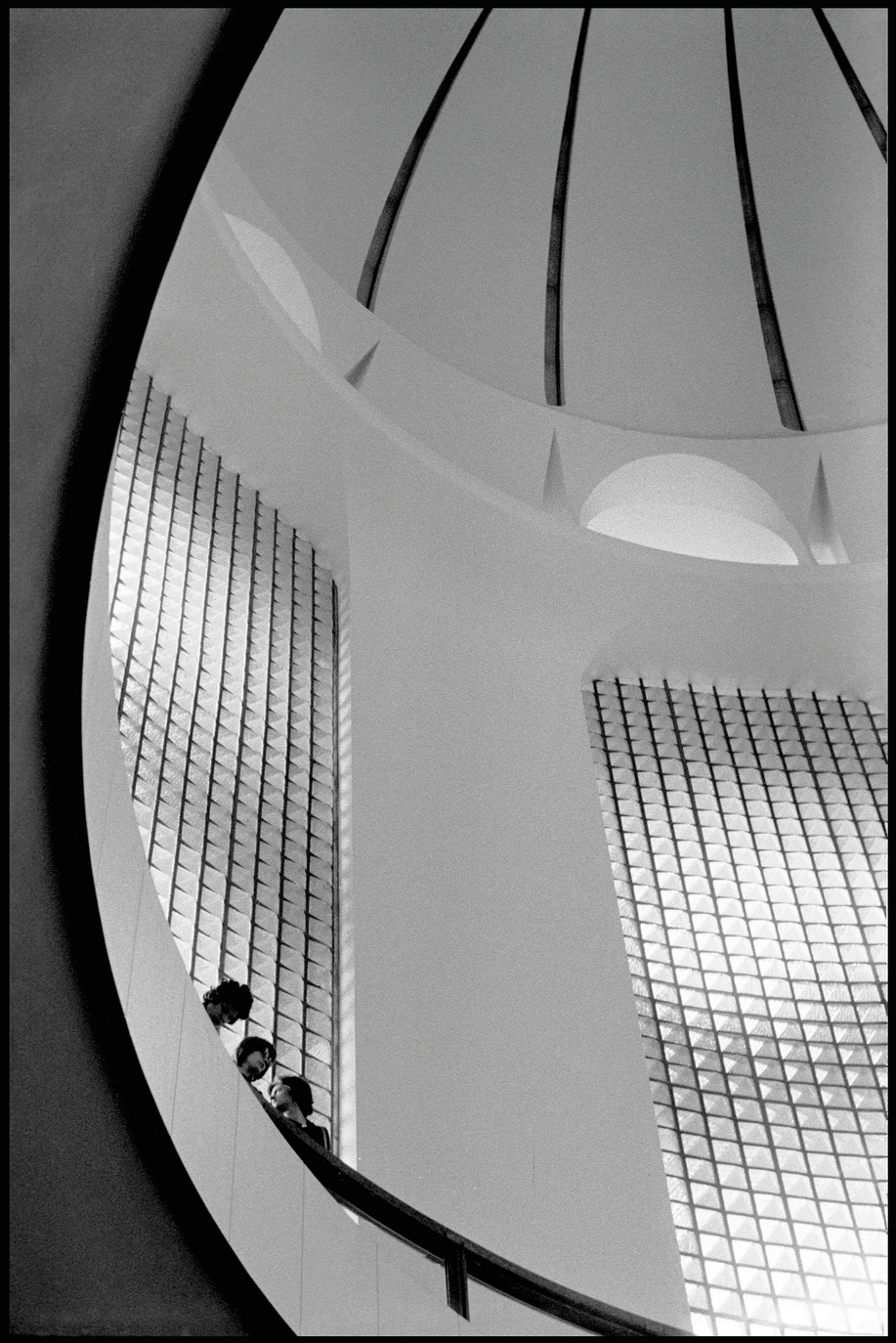

Budavári Palota (1976)

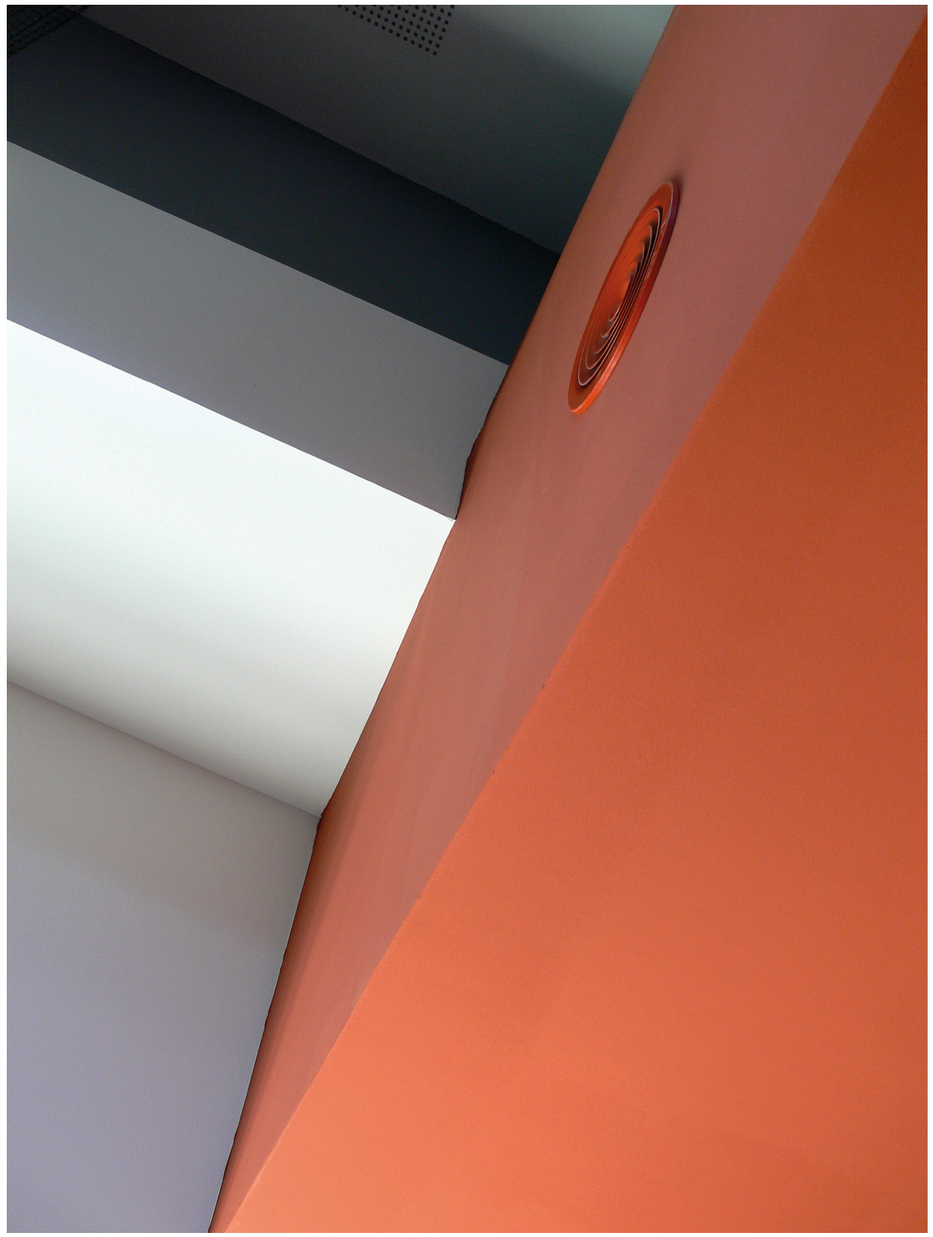

Architektúra (2009)

Jin-jang (2009)

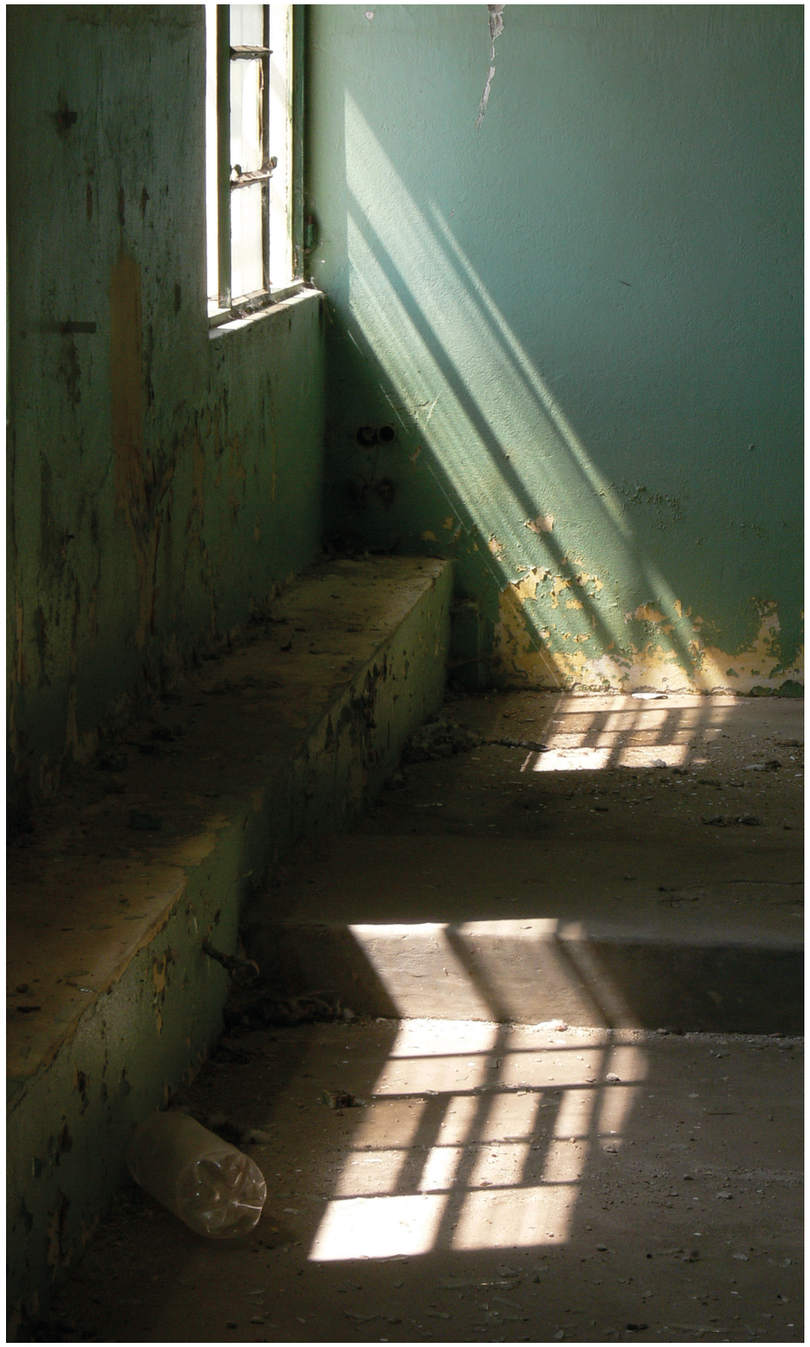

Fúga (2009)

Mementó (2009)

Reök 1-2. (2007)

Reggeli fények (2006)

Fénytánc (2005)

Este a TIK-ben (2006)

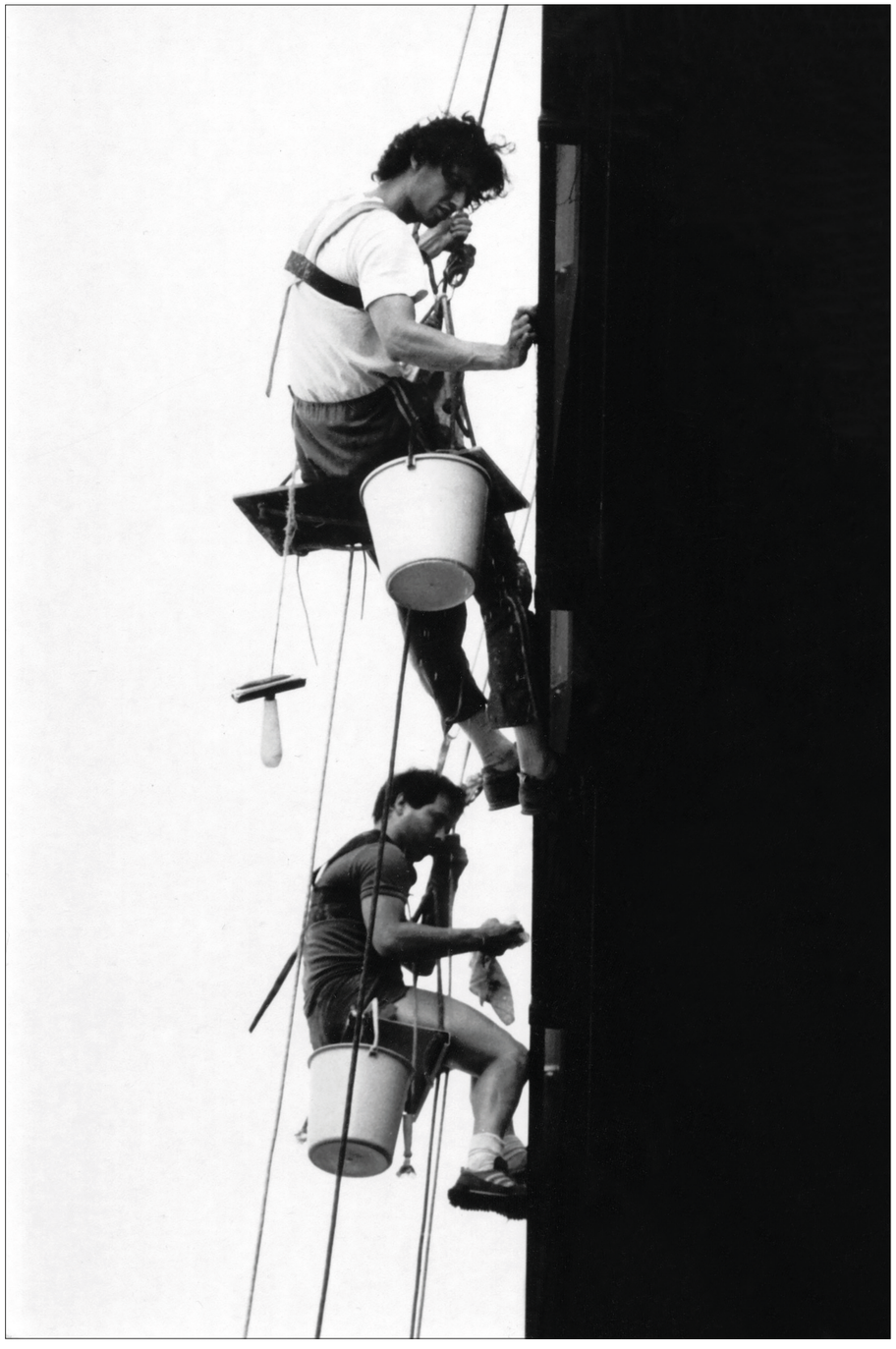

Kötélen 1. (1998)

Kötélen 2. (1998)

Dunaföldvár (1973)

Úton (1975)

Elmentek (1993)

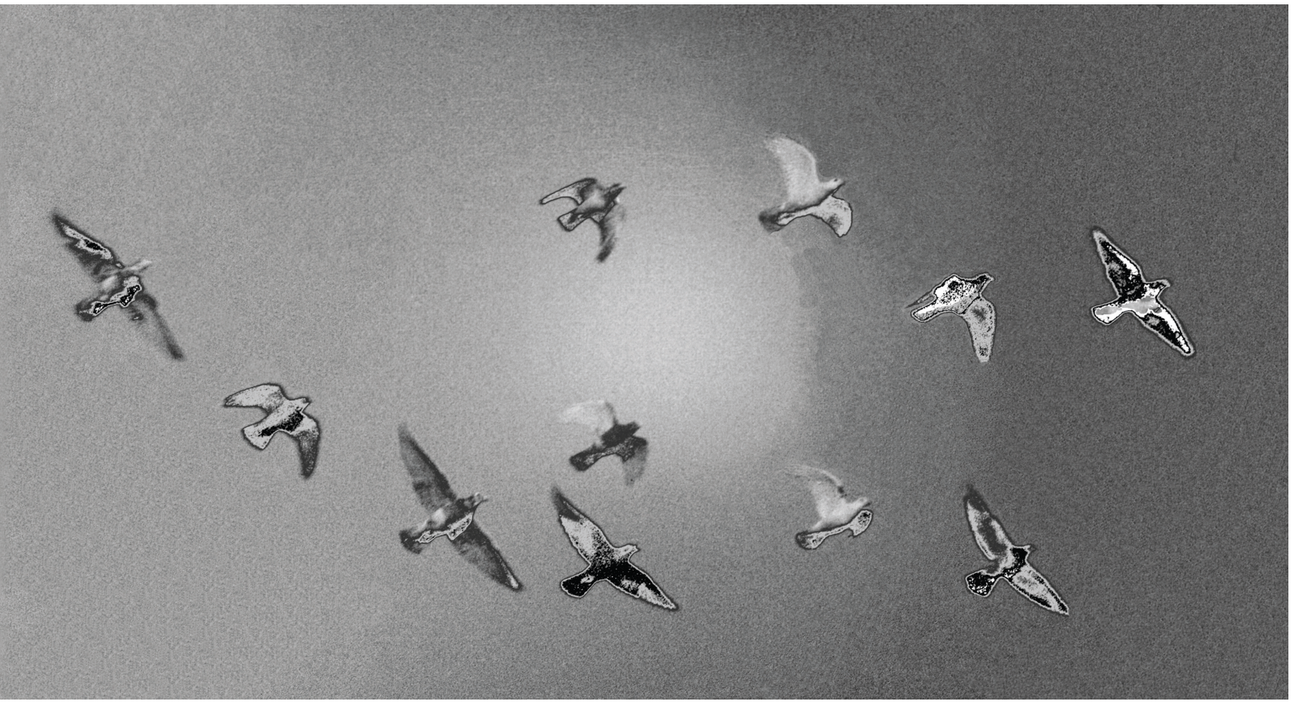

Szárnyalás (1974)

Hajnal a Tiszán (2005)

Mártély (1975)

Az utolsó kikötés (2005)

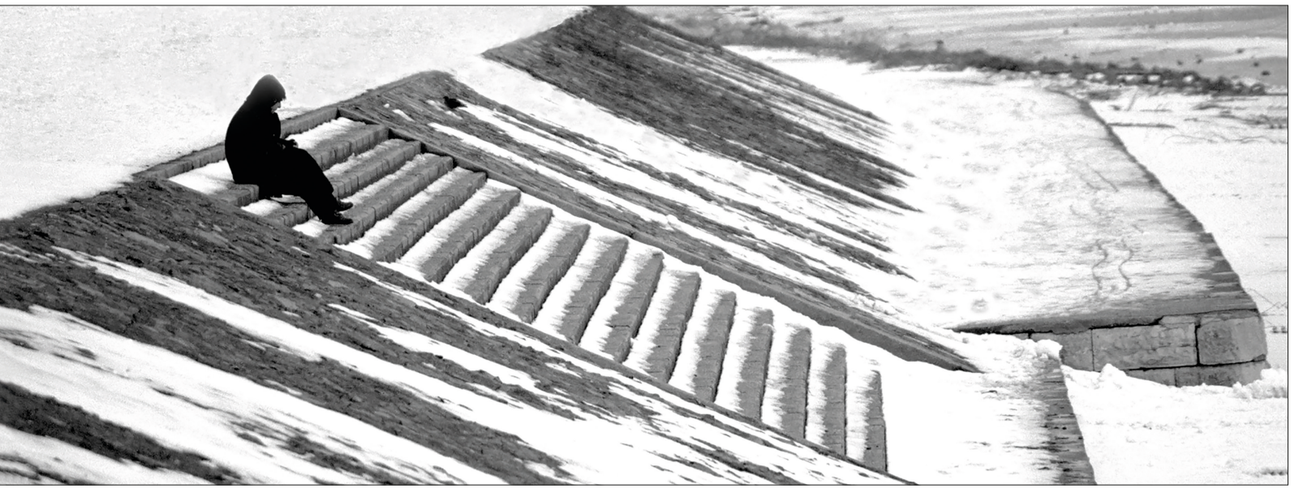

Ketten (1990)

Tél a Tiszán (1993)

Emlék (1971)

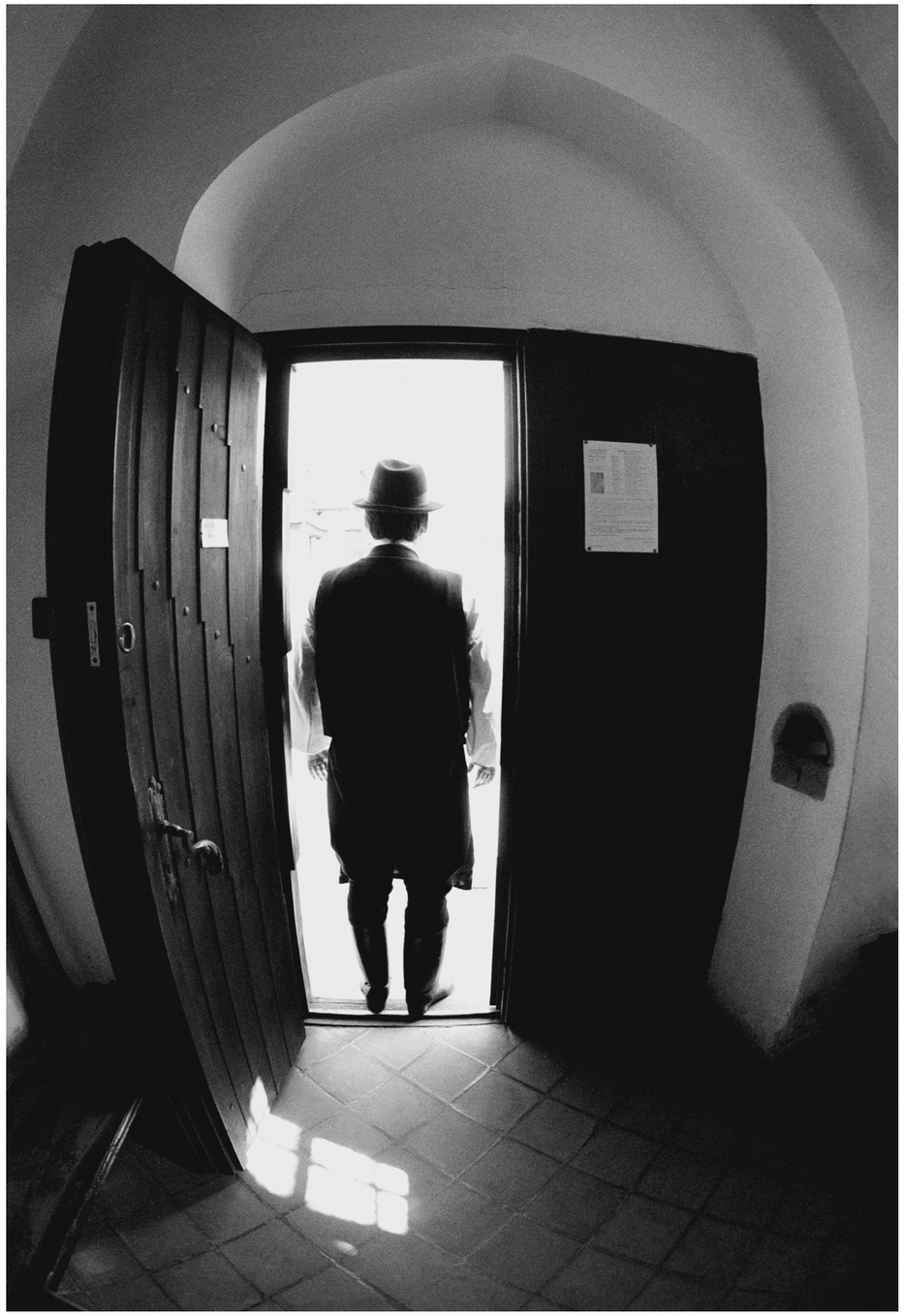

Az Úrnak kapujában (1993)

Kezek (2005)

Várakozás 1. (1993)

Családi kör (1993)

Várakozás 2. (1993)

Megjöttem (1994)

Allegória (2002)

Ringató (1996)

Öröm (1996)

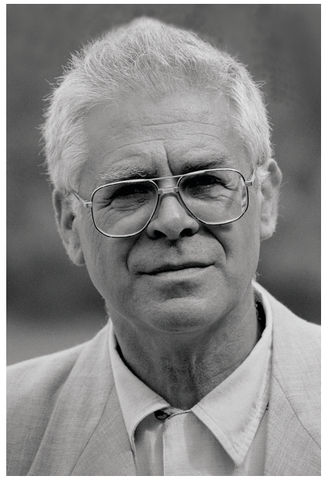
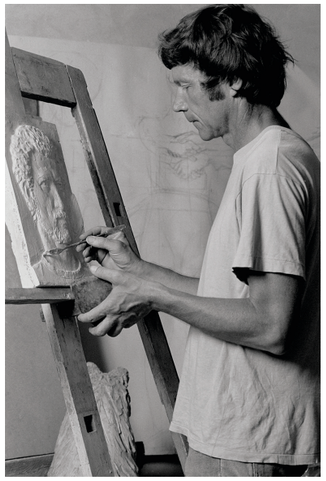
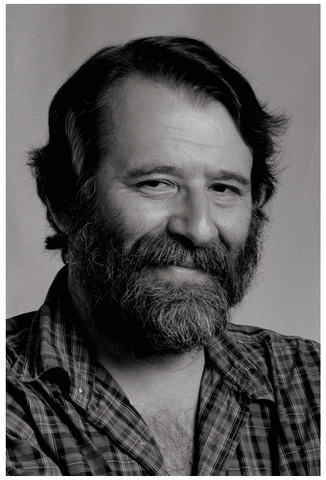
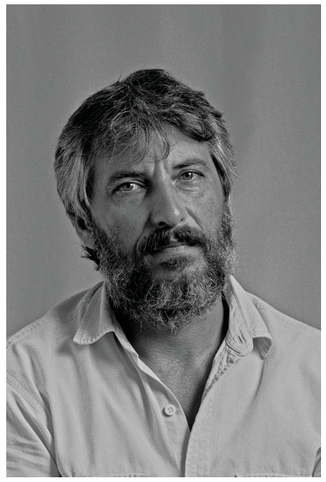

Szegedi szobrászok (1995)

Tóth Sándor, Fritz Mihály, Kalmár Márton,
Popovics Lőrinc, Lapis András, Bánvölgyi László

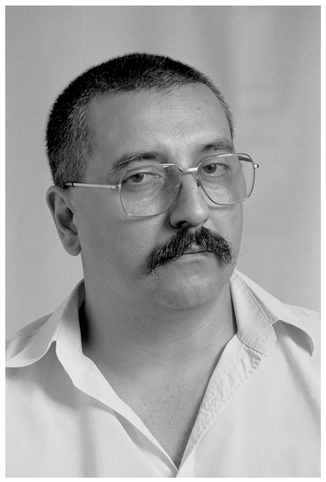

Beliczay Mária, Fűz Vera, Szathmáry Gyöngyi
Kligl Sándor, Józsa Gábor

Deák-Bill Gyula (2010)

Szarka Tamás (2010)

A hegedűm (2010)

Unger Balázs (2010)

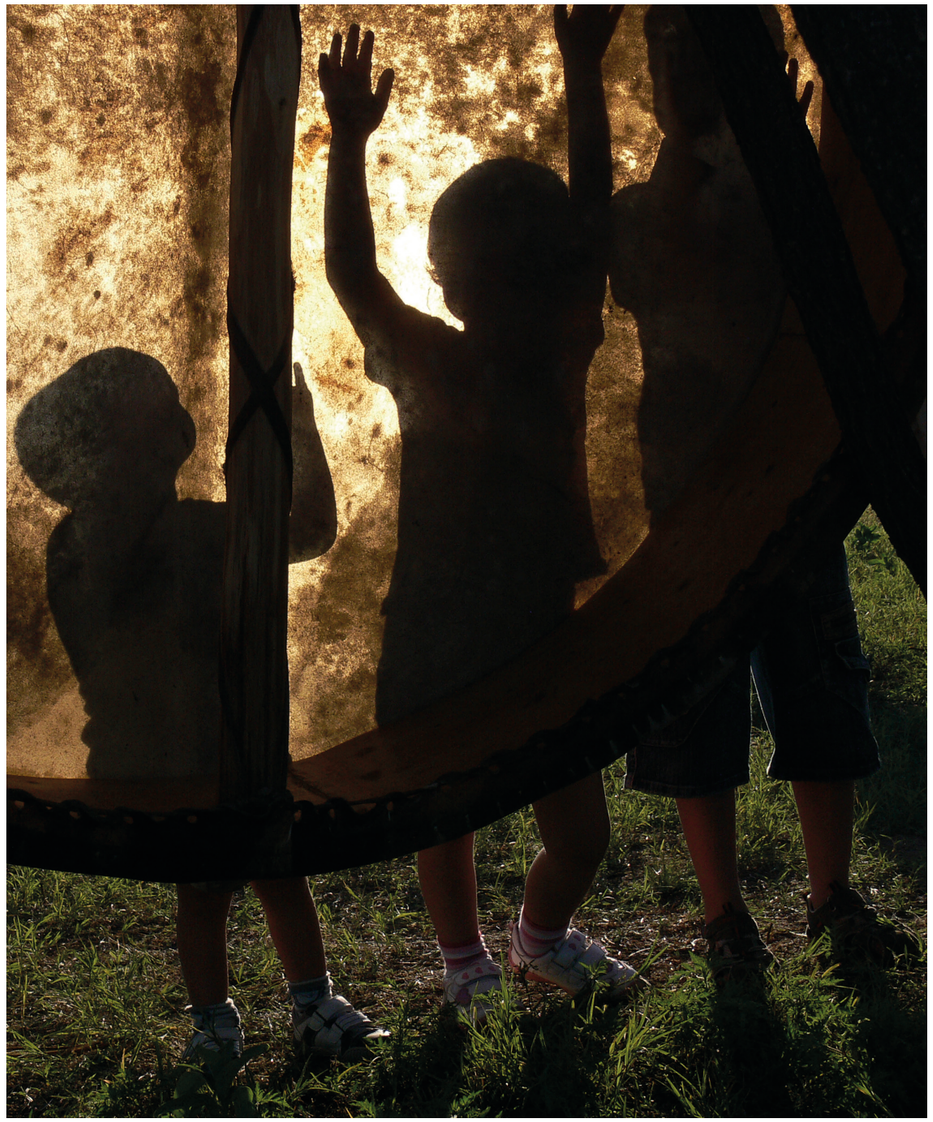

Dobosok (2010)

Tánc 1. (2006)

Koszorú (2009)

Forgás (2005)

Forgatag (2009)

Pillanat (2009)

Kán-kán (2009)

Körtánc (2009)

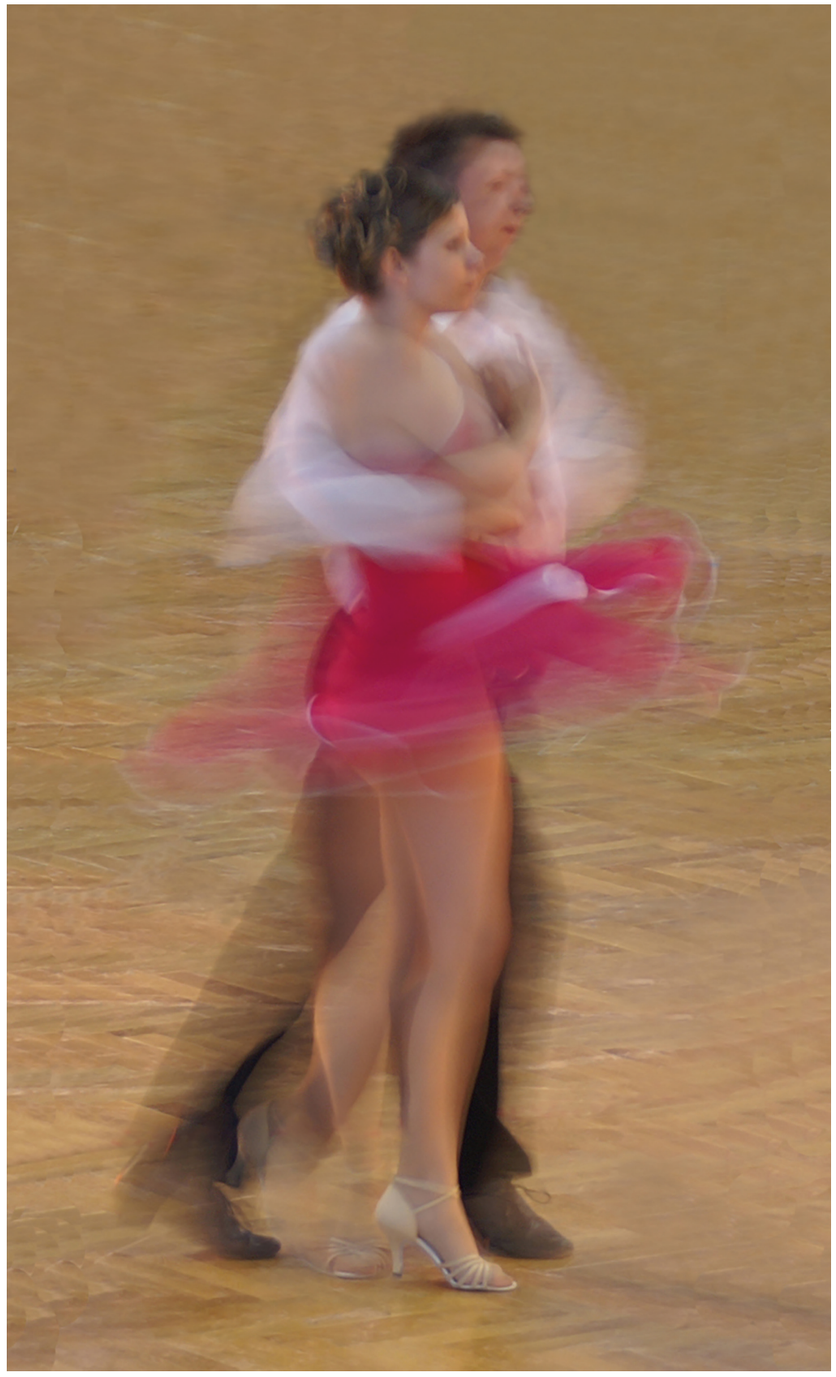

Tánc 2. (2006)

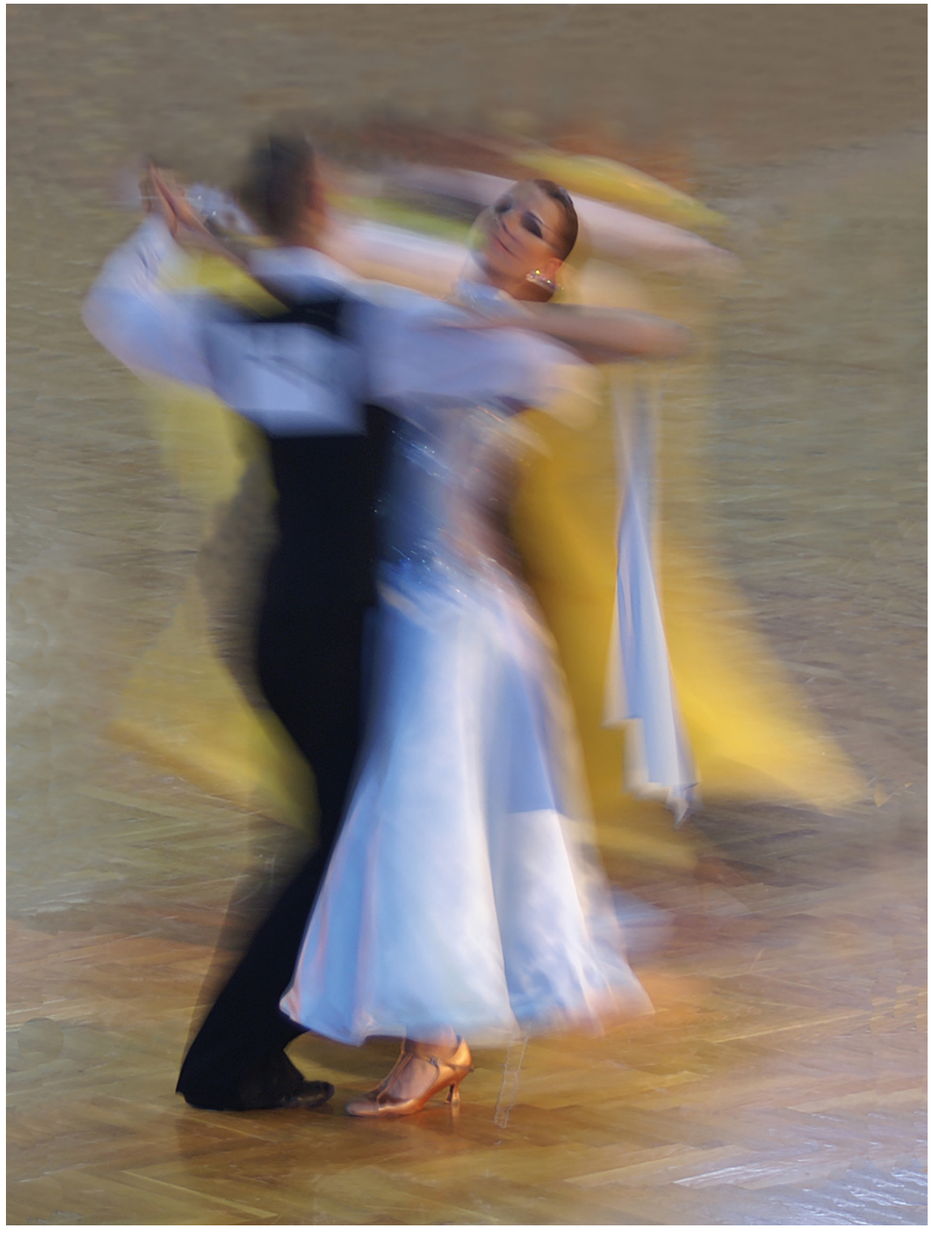

Tánc 3. (2006)

MP4 (2011)

Nézet (2009)

Székek (2011)

Ezeken a fotóimon nem szerepel ember, de egy meggörbült rozsdás szög, egy megcsavart drót, egy öreg kerítésoszlop hordozza elődeink kéznyomát és üzenetét.

(2017)

Tabernákulum - „Időn túli üzenetek”
Gyeviki János fotográfiái

A kiszáradó fafelületek mélyrepedéseiben ott az idő.
A rozsdaporral befújt szegek színeiben ott az idő.
Ebben a pillanatban bolygónk pörögve, óriási sebességgel száguld
a megismerhetetlenből a megismerhetetlenbe.
Végtelen tereket és időket bejárva.
Két megfoghatatlan idő-kontinuitás egyszerre van jelen létezésünkben.
Vajon képesek vagyunk „itt” meglátni, érzékelni ezt a csodát, minek részesei vagyunk:
amiben születünk, élünk, elmúlunk – a Teremtett Időt?

A kiszáradó fafelületek mélyrepedéseiben ott az idő.
A rozsdaporral befújt szegek színeiben ott az idő.
Hamvas Béla írja:
„Minden népnek van viszonyítása ahhoz,
hogy magát pozicionálni tudja a Teremtés gigászi teréhez.”
Vannak népek, kiknek tengereik, hegyeik, óriási síkságaik, vizeik vannak
- és ebben láthatják meg saját helyüket a végtelenben.
Vannak népek, akiknek a fentiekből semmi nem adatott.
Nekik ott van a megáldott kenyér és a csillagos ég.
A végtelen tér és a végtelen idő - végtelenje.

A kiszáradó fafelületek mélyrepedéseiben ott az idő.
A rozsdaporral befújt szegek színeiben ott az idő.
„Ami fenn van, ugyanaz, mint ami lenn van”
- mondja Hermész Triszmegisztosz, a Tabula Smaragdinában.
Ha felfelé nézek a végtelenbe, ugyanazt látom,
mintha a kicsiny világ végtelenségét nézem.

A kiszáradó fafelületek mélyrepedéseiben ott az idő.
A rozsdaporral befújt szegek színeiben ott az idő.
Gyeviki János „fény képező ember”,
ennek az érzékeny-látó nézőpontnak megtalálására invitál fotográfiáival mindnyájunkat.
A kicsiny, esendő, mulandó, porladó apróságok szépségét észrevenni.
Fontos gesztus ez részéről: hiszen a mai, modernizált embernek
elveszőben már az idelátása.
Vegzáltságában már sem fölfelé, sem lefelé nem fordítja a tekintetét.

A kiszáradó fafelületek mélyrepedéseiben ott az idő.
A rozsdaporral befújt szegek színeiben ott az idő.
Az ősi Kínában már ismerték a vízemelők technikáját, mégsem használták.
Amikor egy nyugatról odavetődő utazó ezt látta, döbbenten kérdezte
az őt kísérő szerzetest, hogy miért nem az emelőszerkezetekkel emelik ki a vizet?
Mire a szerzetes azt válaszolta:
„Mert akkor nem éreznénk a víz súlyát.”

A kiszáradó fafelületek mélyrepedéseiben ott az idő.
A rozsdaporral befújt szegek színeiben ott az idő.
Valamikor az ember az időről huszonhatezer éves világciklusokban gondolkodott,
és ennek a tudásnak a fényében, látásában élt.

A kiszáradó fafelületek mélyrepedéseiben ott az idő.
A rozsdaporral befújt szegek színeiben ott az idő.
Itt és most ajándék látni Gyeviki János képeit a falakon gyertyalángként fényleni.
Ahogy fotói csöndesen, suttogva szólítgatnak, hogy kinyithatjuk a szemünket:
itt van egy kis Világosság.

Echart Mester mondja:
„Csak olyan képeket szabad készíteni, amik nem takarják ki az Istent a világból.”
Mit is ért ezen?
Azt, hogy csak tiszta, igaz képeket szabad készítenünk, amelyek már-már áttetszőek.
De mi is történik ekkor? Semmi különös, átitatódunk a szépséggel, ami igazság.
Pilinszky János szavaival élve: *“visszafogad az ősi rend”.*
Kikönyökölhetünk a szeles csillagokra.

A kiszáradó fafelületek mélyrepedéseiben ott az idő.
A rozsdaporral befújt szegek színeiben ott az idő.

Győr, 2019. (Földanya havában)

Fülöp Péter
fotográfus

1. (2013)

2. (2013)

3. (2017)

4. (2010)

5. (2018)

6. (2010)

7. (2010)

8. (2010)

9. (2010)

10. (2010)

11. (2006)

12. (2017)

13. (2017)

14. (2017)

15. (2017)

16. (2016)

17. (2017)

18. (2018)

19. (2018)

20. (2018)

21. (2018)

22. (2019)

23. (2017)

24. (2019)

25. (2019)

26. (2019)

27. (2012)

28. (2013)

29. (2016)

30. (2017)

ÉLETRAJZ

Dr. Gyeviki János PhD. 1949. augusztus 23-án született Szegeden.

A Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen 1972-ben szerzett gépészmérnöki, majd 1978-ban a Budapesti Műszaki Egyetemen villamosmérnöki diplomát. 1972-től 1980-ig tervezőmérnökként dolgozott. 1980-ban a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Karának jogelődjénél, a Szegedi Élelmiszeripari Főiskolán főiskolai adjunktusként állt munkába. 2007-ben PhD fokozatot szerzett. 2011-ben az SZTE MK egyetemi docenseként ment nyugdíjba, de azóta is oktat.

1970 óta fotografál. 1977 óta tagja a Szegedi Fotóklubnak, 2015 óta a SZAB Fotóművészeti Munkabizottságnak. Számos csoportos és egyéni kiállításon szerepelt.

Az utóbbi években képeivel a tanyavilág emlékeit keresi, az elmúlás gondolatát, szépségét járja körül.

Egyéni kiállítások

2019	„Élet/képek – Gyeviki 70”, Szeged, SZTE Rektori Hivatal
2018	„Időn túli üzenetek”, Győr, Arany János Művelődési Ház
2017	„Időn túli üzenetek”, Szeged, SZTE Tanulmányi és Információs Központ
2017	„Időn túli üzenetek”, Szeged, Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár
2012	Szeged, SZTE Mérnöki Kar, Lépcső Galéria
2011	Budapest, Bánki Donát Műszaki Főiskola
2010	„Zene és tánc”, Szentes, Galéria Kávéház
2009	„60+5”, Szeged, SZTE Tanulmányi és Információs Központ
2004	Szeged, Bartók Béla Művelődési Központ
2003	Hódmezővásárhely, Süti & kávé
2001	Szeged, SZTE Szegedi Élelmiszeripari Főiskola

Díjak, elismerések

2009, 96	Különdíj - Alföldi Fotószalon, Szentes
2006, 04	I. díj - SZTE Egyetemi Fotópályázat, Szeged
2003	Magyar Művelődési Intézet plakettje - Alföldi Fotószalon, Szentes
1995	Különdíj - Országos aktfotó-pályázat, Szentes
1994, 93	Különdíj - Dél-alföldi Fotószalon, Szentes
1994	I. díj - Tömegarcok – arcok a tömegből (országos fotópályázat), Makó
1991	II. díj - Dél-alföldi Fotószalon, Szentes

Csoportos kiállítások

2019	A Szegedi Fotókör kiállítása, Szentes, Szeged
2019, 18, 16, 14	SZTE, Mérnöki Kar, Lépcső Galéria, Szeged
2018, 13, 12, 10, 09, 07, 06, 04	Alföldi Fotószalon, Szentes
2016	MTA SZAB Fotóművészeti Munkabizottsága kiállítása, Szeged
2011	Mozgás-Forma Prizma Kör, Budapest
2011, 10, 09, 07, 06, 05, 03, 02	Csongrád Megye Kortárs Fotóművészete, Szeged
2010, 09	VMDK Szegedi Tagozata Művészeti Köre, Szeged
2008	Lajos Sándor Fotóklub kiállítása, Szeged
2008	50 éves a Lajos Sándor Fotóklub, Szeged
2008	Nicolas Muller FIAP Regionális Fotóművészeti Műhely kiállítása, Orosháza - Gyopárosfürdő
2007	Nicolas Muller FIAP Regionális Fotóművészeti Műhely kiállítása, Brighton (Anglia)
2006	Gyeviki János - Szőke János, Orosháza
2006	„Erőszakmentes nap” fotókiállítás, Orosháza
2006, 04	SZTE Egyetemi Fotópályázat, Szeged
2006, 93	Lajos Sándor Fotóklub kiállítása, Szeged
2006, 04	Nicolas Muller FIAP Regionális Fotóművészeti Műhely kiállítása, Arad (Románia)
2005	Nicolas Muller FIAP Regionális Fotóművészeti Műhely kiállítása, Trebisov (Szlovákia)
2005, 04	Nicolas Muller FIAP Regionális Fotóművészeti Műhely kiállítása, Orosháza
2003	45 éves a Lajos Sándor Fotóklub, Szeged
2003	Nemzetközi Kortárs Fotóművészeti kiállítás, Kecskemét
2002	Magyarország egy napja, Budapest
2001	Szegedi Fotó, Szeged
2000	Szegedi Kortárs Fotográfia, Szeged
2000	Szegedi fotográfusok, Szeged
1999	Szegedi Kortárs Fotográfiák, Szeged
1998	40 éves a Lajos Sándor Fotóklub, Szeged
1994	XI. MAFOSZ Szalon, Veszprém
1993	Alföldi tájak, emberek, 10. Országos fotópályázat, Törökszentmiklós
1992	X. MAFOSZ Szalon, Dunaújváros
1977	Fotóklubok 13. Szegedi Szalonja, Szeged
1976	A város, amelyben élünk, Szeged

Könyvillusztrációk

2009/4, 2003/3	Iparművészet, Budapest
2008, 06	Művészet határtalanul, Orosháza
2001	Magyarország egy napja - Millenniumi Körkép, Budapest
2000	Szegedi fotográfusok, Szeged
1996	Szegedi szobrászok, Szeged
1993	Expozíció ’93, Pelikán kiadó, Budapest

Kiadó © Dr. Gyeviki János
Katalógusterv Gyeviki Hajnal Csillag
Nyomda Prime Rate Kft., Budapest
Pédányszám 200

A katalógus megjelenését támogatta

Szeged Megyei Jogú Város

Szegedért Alapítvány

ISBN 978-615-00-6486-4

2019

9 786150 064864